

DANSKE
REGIONER

Fakta om ungdomskriminalitet

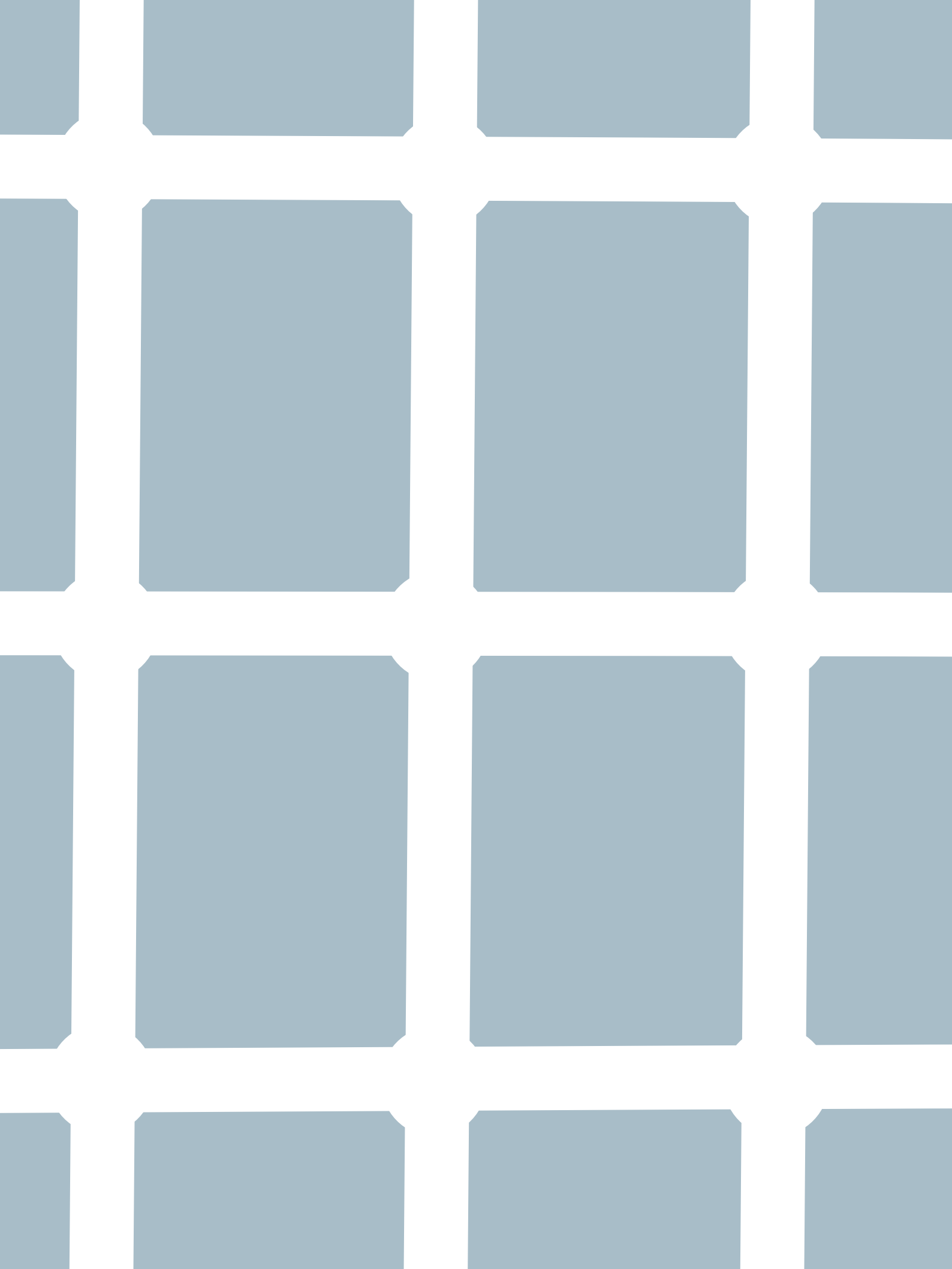
Faktanotat om ungdomskriminalitet
Danske Regioner juni 2007

Layout: UHI, Danske Regioner
Tryk: Danske Regioner
Oplag: 400

Fakta om Ungdomskriminalitet

Indhold

- 5 **1 Indledning**
- 6 **2 Faktorer af betydning i vurderingen af udviklingen i ungdomskriminalitet**
- 7 **3 Udviklingen i ungdomskriminalitetens omfang og art**
 - Belyst** ved spørgeskemaundersøgelser
 - Belyst** ved kriminalitetsstatistikker for 15-17-årige
 - Belyst** ved politiets registreringer af børn under 15 år, der pågribes i kriminalitet
- 11 **4 Hvad ved vi om de børn og unge, der begår kriminalitet?**
 - Belyst** ved registreringer af 15-17-årige med frihedsstraf eller ungdomssanktion
 - Belyst** ved registrering af kriminalitet hos børn og unge i det sociale system i Odense kommune
 - Belyst** ved andre undersøgelser
- 14 **5 Samfundets reaktioner på de unges kriminalitet**
- 16 **6 Danskernes syn på straf**
- 18 **7 Hvad ved vi om virkningen af indsatser overfor ungdomskriminalitet?**
- 19 **8 De sikrede døgninstitutioner**
 - Lovgrundlag** og anbringelseskriterier
 - Magtanvendelsesregler**
 - De sikrede** institutioner i Danmark
 - Anvendelsen** af de sikrede pladser

1 Indledning

De sociale myndigheder varetager mange centrale opgaver i forhold til børn og unge, der begår kriminalitet, idet kriminel adfærd hos børn og unge som udgangspunkt antages at være udtryk for eller symptom på andre problemstillinger, herunder svære sociale eller udviklingsmæssige problemer.

Den sociale lovgivning pålægger med baggrund heri således kommunerne særlige forpligtelser til - i forhold til børn og unge der begår eller har begået alvorlig kriminalitet - med kort varsel at udarbejde handleplaner for en social indsats, der kan modvirke yderligere kriminalitet og yde den nødvendige støtte til barnet eller den unge. Den sociale indsats kan bestå i alle de hjælpeforanstaltninger, der kan iværksættes i henhold til servicelovens bestemmelser om særlig støtte til børn og unge.

I straffelovgivningen er udgangspunktet, at ung alder er en formildende omstændighed, der kan begrunde strafnedsættelse eller strafbortfald, hvilket ofte sker på vilkår af, at de sociale myndigheder overtager ansvaret for indsatsen overfor barnet/den unge. Dette betyder at de sociale myndigheder skal inddrages i forhold til børn og unge, der begår kriminelle handlinger.

Politiet skal således underrette de sociale myndigheder/kommunen, der skal yde bistand til barnet eller den unge ved uden- og indenretslige afhøringer, ligesom kommunen skal afgive udtalelser og indstillinger til anklagemyndighed og domstole om den unges sociale og personlige forhold til brug for stillingtagen til sanktioner og evt. sociale vilkår, hvis den unge findes skyldig.

Overfor unge, der findes skyldige i strafbare handlinger, indeholder straffelovgivningen flere sanktioner, der forudsætter en væsentlig social indsats, herunder for eksempel tiltalefrafald eller betingede domme med vilkår om hjælpeforanstaltninger efter serviceloven eller ungdomskontrakter. Med indførelsen af ungdomssanktionen i 2001 fik de sociale myndigheder derudover en egentlig straffuldbyrdende funktion.

Endelig har de sociale myndigheder en forpligtelse til at stille døgninstitutionspladser herunder også sikrede

pladser til rådighed for gennemførelse af ovennævnte vilkår eller sanktioner samt for at modtage unge i varetægtssurrogat og evt. alternativ afsoning.

Den overordnede målsætning med de sociale myndigheders opgaver og ansvar i forhold til børn og unge, der begår kriminelle handlinger er, jfr. servicelovens regler om særlig støtte til børn og unge, at reagere på den kriminelle adfærd ved hurtigt at udrede, planlægge og iværksætte en individuel tilrettelagt og målrettet indsats og støtte overfor det enkelte barn/ den enkelte unge, der kan forebygge, at de udvikler yderligere kriminel adfærd og dermed undgår en kriminel løbebane som voksne - altså en individorienteret kriminalpræventiv indsats.

Det er dog ikke kun på det individuelle plan, der arbejdes med kriminalprævention. Der arbejdes også med generalpræventive indsats og præventive indsats overfor udsatte grupper af børn og unge. Den vigtigste forebyggende indsats i den henseende er SSP-samarbejdet, der efterhånden er etableret i de fleste kommuner.

Regionernes opgaver og ansvar i indsatsen overfor kriminelle unge er primært efter aftale med kommunerne at være driftsherrer for de sikrede institutioner, og da disse i princippet er landsdækkende institutioner, også at koordinere den samlede indsats på dette område. Med baggrund heri, og ikke mindst med baggrund i de specielle opgaver institutionerne løser, og den specialviden om de mest udsatte kriminelle unges problemstillinger og deres behandlingsbehov de besidder, udgør dette område en meget vigtig del af den samlede indsats overfor kriminelle børn og unge. Det er derfor vigtigt, at regionerne forholder sig til og indgår i udviklingen og løsningen af de samlede såvel sociale som kriminalretlige problemstillinger og indsatser på området.

I det følgende vil udviklingen i ungdomskriminaliteten og samfundets reaktioner herpå i såvel det strafferetlige som i det sociale system blive belyst. Derudover beskrives de sikrede institutioners opgaver, indhold og anvendelse og de udfordringer, paradokser og dilemmaer, der er forbundet hermed.

2 Faktorer af betydning i vurderingen af udviklingen i ungdomskriminalitet

Når udviklingen i ungdomskriminalitet skal vurderes, er det vigtigt, at være opmærksom på, at dette område er et meget komplekst område, og at de registreringer og opgørelsesmetoder, der anvendes hos de forskellige myndigheder har forskellige udgangspunkter og afgrænsninger.

Er det for eksempel antal afgørelser, eller antal kriminelle forhold (sigtelsesregisteret) eller antal personer, der registreres? Når det drejer sig om kriminalitetens art, sker registreringen da med udgangspunkt i den alvorligste lovovertrædelse - hovedforholdet eller for alle overtrædelser, og registreres der for alle forskellige typer eller i mere overordnede grupperinger som for eksempel grov/mindre grov kriminalitet eller for eksempel i hovedgrupper som sædelighedsforbrydelser, vold, ejendomsforbrydelser, og særlove?

Dertil kommer at faktorer som befolkningsgrundlaget i aldersgrupperne har betydning for vurderingen af den relative forekomst af kriminalitet i aldersgrupperne, ligesom lovændringer i form af op- eller nedkriminaliseringer, har betydning i kriminalitetsstatistikkerne. Forhold vedrørende anmeldelsestilbøjeligheder, opklaringsprocenter og lignende spiller også ind. Det er således antaget, at der på området er store mørketal.

Endelig er faktorer som alder, køn, etnisk tilhørsforhold, om kriminaliteten er begået alene eller i grupper, om det er førstegangskriminalitet eller gentagelseskriminalitet, om der er grupper eller problemstillinger hos de unge, der er overrepræsenterede, m.v. både væsentlige og interessante, når udviklingen skal vurderes og målsætninger, strategier og handlemuligheder fastlægges/besluttes.

3 Udviklingen i ungdomskriminalitetens omfang og art

Belyst ved spørgeskemaundersøgelser

Udviklingen i ungdomskriminalitetens omfang i Danmark er blandt andet belyst i professor Flemming Balvigs spørgeskemaundersøgelser fra 1979, 1989, 1999 og 2005. Undersøgelserne omfatter et stort antal børn og unge i alderen 14-15 år, der har besvaret forskellige spørgsmål om deres kriminelle aktiviteter og forhold i relation hertil. Selv med forbehold for sådanne undersøgelses metodiske usikkerheder og usikkerheder vedrørende undersøgelsesernes sammenlignelighed over tid på grund af forskelle i undersøgelsesdesign, viser de en ret entydig udvikling i ungdomskriminalitetens omfang.

Resultaterne er opgjort i 4 kategorier:

"De lovlydige", der omfatter de unge, der har oplyst, at de højst en enkelt gang har stjålet penge, spiritus eller cigaretter fra forældrene. Denne gruppe udgjorde 5% af de unge i 1979-undersøgelsen, i 1989 udgjorde de 25,1%, i 1999 35,9% og i 2005 39,4% - en samlet stigning på 34,4%

"Flertallet", der omfatter de unge, der har oplyst, at de kun har begået mindre alvorlige tyverier. Denne gruppe udgjorde 75% af de unge i 1979-undersøgelsen, i 1989 udgjorde de 66,2%, i 1999 57,5% og i 2005 52,2% - et samlet fald på 22,8%

"De erfarne", der omfatter de unge, der har oplyst, at de 1-2 gange har begået indbrud, biltyveri og/eller røverier. Denne gruppe udgjorde 10% af de unge i 1979-undersøgelsen, i 1989 udgjorde de 6%, i 1999 4% og i 2005 6,3% - et samlet fald på 3,7% med et lavpunkt i 1999 og i den seneste periode igen en stigning til 1989-niveau

"Gengangerne", der omfatter de unge, der har oplyst, at de 3 eller flere gange har begået indbrud, biltyveri og/eller røverier. Denne gruppe udgjorde 5% af de unge i 1979-

undersøgelsen, i 1989 udgjorde de 2,7%, i 1999 2,6% og i 2005 2% - et samlet fald på 3% eller mere end en halvering

Sammenfattende viser disse undersøgelser, at indenfor de sidste 25 år er gruppen af lovlydige unge vokset med over 1/3, mens andelen af unge, der begår grov og/eller gentagen kriminalitet er mere end halveret. Den viser ligeledes, at gruppen af relativt lidt kriminelle er blevet mindre. Dette betyder, at mængden og tyngden af ungdomskriminalitet derved er blevet koncentreret på en ganske lille restgruppe, der begår alvorlig og gentagen kriminalitet

I tilknytning til undersøgelserne blev der gennemført interviews og gruppediskussioner med de unge om deres begrundelser for at undlade at begå kriminalitet. Resultaterne heraf viser, at der er sket en tydelig ændring i de unges begrundelser fra, at det tidligere var hensynet til andre, der afholdt fra kriminalitet, til at det idag er hensynet til egen fremtid, der er en af de afgørende faktorer for at undlade kriminelle aktiviteter - altså en øget risikobevindsthed hos de unge

Disse ændringer i såvel kriminalitetsmønsteret som holdningerne har også betydet, at der er sket en polarisering, marginalisering og stigmatisering af de meget kriminelle unge, der fastlåser dem og overlader dem til hinanden, og dermed forringer muligheden for at ændre på deres situation

Belyst ved kriminalitetsstatistikker for de 15-17-årige

Justitsministeriets Forskningsenhed har i januar 2007 offentliggjort opgørelse over udviklingen i omfang og art af ungdomskriminalitet for perioden 1995 – 2005.

Opgørelsen baseres på den registrerede kriminalitet for 15–17-årige i kriminalregisteret, og omfatter antallet af fældende strafferetlige afgørelser i form af frihedsstraffe, foranstaltningsdomme, tiltalefrafald og bøder for overtrædelse af straffeloven og særlovene med undtagelse af færdselsloven.

Opgørelsen vedrører antallet af afgørelser og ikke antal personer, idet samme person kan optræde med flere afgørelser i løbet af et år.

Opgørelsen viser, at de samlede registrerede strafferetlige afgørelser overfor 15–17-årige er steget fra 5455 afgørelser i 1995 til 6752 afgørelser i 2005. Udviklingen har dog ikke været jævn, idet antallet af afgørelser har været faldende frem til 1999, hvor de udgjorde 4250 afgørelser, hvorefter de igen har været stigende, med en stærk stigning i 2004 og 2005.

Målt i forhold til antallet af 15–17-årige, har antallet af afgørelser i perioden 1995 til 2003 svinget mellem 26 og 29 afgørelser pr. 1000 unge i aldersgruppen. I 2004 og 2005 er dette steget til henholdsvis 33 og 35 afgørelser pr. 1000 unge i aldersgruppen.

Ses på udviklingen i afgørelserne i forhold til kriminalitetens art, er der sket en stigning i straffelovsafgørelser fra 4886 afgørelser i 1995 til 5433 afgørelser i 2005, medens afgørelser efter særlovgivningen er steget fra 569 i 1995 til 1319 i 2005.

Opgørelsen er foretaget på hovedkategorierne sædelighedsforbrydelser, voldsforbrydelser, ejendomsforbrydelser og andet indenfor straffeloven, og ikke alle underkategorier er medtaget.

Indenfor straffelovsafgørelserne vedrører de fleste afgørelser ejendoms kriminalitet, der i 1995 udgjorde 4249 afgørelser svarende til 87% af straffelovsafgørelserne, og hvoraf butikstyverier udgjorde ca. 25%, medens indbrudstyverier udgjorde ca. 12%, biltyverier udgjorde ca. 10% og røverier ca. 2%.

Afgørelser vedrørende ejendoms kriminalitet udgjorde i 2005 i alt 4032 afgørelser, svarende til 74% af straffelovsafgørelserne, og hvoraf butikstyverier udgjorde ca. 33%, medens indbrudstyverier udgjorde ca. 10%, biltyverier udgjorde ca. 6% og røverier ca. 5%.

Den anden hovedkategori indenfor straffelovsafgørelserne er afgørelser vedrørende volds kriminalitet.

I 1995 vedrørte i alt 497 af afgørelserne volds kriminalitet svarende til ca. 10% af de registrerede straffelovsafgørelser, heraf vedrørte hovedparten ca. 75% simpel vold, medens grov vold udgjorde ca. 10% og vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste udgjorde ca. 6%.

I 2005 registreredes i alt 1136 afgørelser vedrørende volds kriminalitet svarende til ca. 21% af de registrerede straffelovsafgørelser, heraf vedrørte ca. 70% simpel vold, ca. 8% grov vold og ca. 12% vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste. Det skal til sidst nævnte bemærkes, at der i perioden er sket en holdningsændring i forhold til at anmelde disse overgreb, ikke mindst på det sociale område, hvor tendensen er blevet styrket ved, at det nu er institutionerne og ikke kun skadelidte, der kan anmelde.

Hvad angår udviklingen i registrerede afgørelser for overtrædelse af særlovgivningen var der i 1995 i alt 569 afgørelser. Tendensen var derefter faldende frem til 2003. Fra 2003 til 2005 er antallet af afgørelser 3-doblet, således der i 2005 er registreret 1319 afgørelser. Stigningen vedrører især afgørelser for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer og falder tidsmæssigt sammen med en skærpelse af denne lovgivning i 2004.

Sammenfattende kan om udviklingen i ungdomskriminaliteten belyst ved kriminalstatistikken over strafferetlige afgørelser i perioden 1995 til 2005 for 15–17-årige konkluderes:

Antallet af afgørelser er i perioden steget med ca. 24%. Afgørelser vedrørende straffeloven er steget med ca. 11%, medens afgørelser efter særlovgivningen er steget med ca. 132%

Den relative stigning i afgørelser i forhold til antallet af 15–17-årige, er en stigning i afgørelser pr. 1000 unge i aldersgruppen fra 29 til 35 i perioden

Straffelovsafgørelsernes forholdsmæssige andel af afgørelserne er faldet fra at udgøre ca. 90% i 1995 til at udgøre ca. 80% i 2005

Såvel den nominelle som den relative stigning er mest markant i 2004 og 2005

Den mest bekymrende udvikling ses i antallet af afgørelser vedrørende voldskriminalitet, hvor der er sket en fordobling, både i antal og i andelen af de registrerede straffelovsafgørelser, samt i antallet af røverier, der viser samme udvikling. Endelig ses også en markant stigning i afgørelser vedrørende overtrædelse af lov om euforiserende stoffer

Der er sket en stigning i registreringen af afgørelser på de områder, hvor lovgivningen er blevet skærpet (voldskriminalitet og lov om euforiserende stoffer), og der ses tidsmæssigt sammenfald hermed

Kriminalpræventive indsatser i form af øget tyverisikring, overvågning og lignende har påvirket udviklingen i de registrerede afgørelser for ejendomskriminalitet i perioden i gunstig retning

Holdningsændringer med ændret anmeldelse-tilbøjelighed til følge i sager vedrørende vold og trusler mod personer i offentlig tjeneste har påvirket udviklingen i registrering af voldskriminalitet i negativ retning

Belyst ved politiets registreringer over børn under 15 år, der er pågrebet for kriminalitet i 1995 – 2005

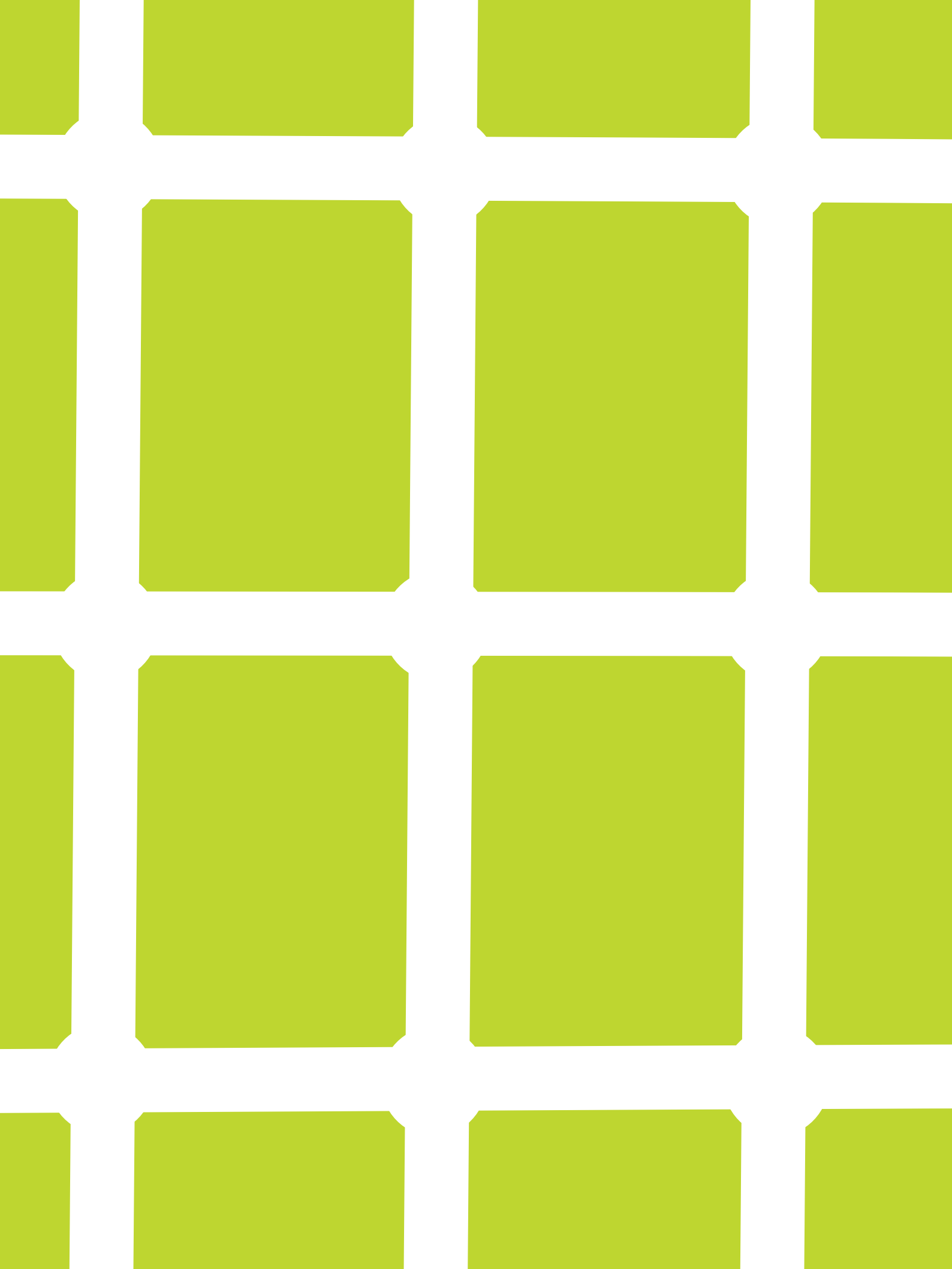
Politiet registrerer børn under 15 år, der pågribes for kriminalitet. Da sådanne sager ikke prøves ved domstolene, kan registreringerne rumme børn, der rent faktisk ikke er skyldige. Registreringerne opgøres derfor i modsætning til registreringerne vedrørende de 15-17-årige ikke i antal afgørelser, men i antal børn fordelt på kriminalitetens art.

Registreringerne viser, at der er sket en stigning fra 2494 registreringer i 1995 til 4062 registreringer i 2005, svarende til en relativ stigning fra 10 registreringer i 1995 pr. 1000 børn i alderen 10-14 år til 12 registreringer pr. 1000 10-14-årige i 2005. Der er dog ikke en entydig vækst i de relative registreringer, idet disse i perioden har svinget mellem 9 og 12 registreringer pr. 1000 10-12-årige. Den største stigning både nominelt og relativt i forhold til antal børn i aldersgruppen er sket i 2004 og 2005.

Butikstyveri udgør den væsentligste del af registreringerne og udgør mellem 1/2 og 1/3 af registreringerne. For så vidt angår andre ejendomsforbrydelser (brugstyveri, indbrud, andre tyverier og hærværk) ses et jævnt fald i registreringerne frem til 1999, hvorefter der er en stigende tendens, især i 2004 og 2005. For røverisagernes vedkommende er der en tydelig stigning fra at udgøre under 1% af registreringerne i 1995 til at udgøre ca. 3,6% af registreringerne i 2005.

For voldssagernes vedkommende ses, at registreringerne har ligget nogenlunde stabilt på ca 2% af registreringerne indtil 1998, hvorefter de er steget til ca. 9% i 2005, med den kraftigste stigning i 2004 og 2005.

Sammenfattende ses en udvikling i registreringen af kriminalitet begået af børn under 15 år, der i store træk ligner udviklingen i registreringen af strafferetlige afgørelser for de 15-17-årige

4 Hvad ved vi om de børn og unge, der registreres for kriminalitet?

Belyst ved registreringer af 15-17-årige med frihedsstraf eller ungdomssanktion

Justitsministeriets Forskningsenhed har udarbejdet redegørelser om ungdomssanktioner og ubetingede frihedsstraffe til unge lovovertrædere i 2004 og 2005 samt en delredegørelse for forløbet af de første ungdomssanktioner. I det efterfølgende tages udgangspunkt i redegørelsen for 2005. Det skal bemærkes, at redegørelsen alene omfatter de unge 15-17-årige, der har begået så grov og/eller gentagen kriminalitet, at det har medført dom til de strengeste sanktioner, nemlig ubetinget frihedsstraf eller kombinationsstraf, hvor en del er ubetinget og en del er betinget fængselsstraf eller ungdomssanktion.

Redegørelsen for 2005 omfatter i alt 465 domme, heraf 101 ungdomssanktioner og 364 ubetingede frihedsstraffe, hvoraf der i de 122 var ubetinget straf af 6 måneders varighed eller mere.

Redegørelsen viser at:

Alder:

20% af dommene vedrørte 15-årige
28% af dommene vedrørte 16-årige
52% af dommene vedrørte 17-årige

Køn:

8% af dommene vedrørte piger
92% af dommene vedrørte drenge

Kulturel baggrund:

55% af dommene vedrørte unge med dansk herkomst
45% af dommene vedrørte unge af anden etnisk herkomst

Tidligere afgørelser:

I 26% af tilfældene havde den unge ingen tidligere afgørelser for kriminalitet
I 22% af tilfældene havde den unge 1 tidligere afgørelse for kriminalitet
I 52% af tilfældene havde den unge flere tidligere afgørelser for kriminalitet

Medtiltalte:

I 28% af tilfældene var kriminaliteten begået alene
I 72% af tilfældene var kriminaliteten begået sammen med andre

Sammenfattende ses, at den grove og/eller gentagne kriminalitet overvejende begås af drenge, og at andelen af domme stiger med alderen

I ca. 74% af tilfældene er der tale om gentagelseskriminalitet og i ca. 72% af tilfældene begås kriminaliteten sammen med andre

I godt halvdelen af tilfældene havde domfældte dansk baggrund, medens ca. 45% var af anden etnisk herkomst, hvilket er en overrepræsentation i forhold til den relative andel af disse unge i aldersgruppen

Belyst ved registreringer af kriminalitet hos børn og unge i det sociale system i Odense kommune

Når børn og unge begår kriminalitet skal politiet underrette de sociale myndigheder i kommunen. Der er store forskelle på kommunernes registreringer på dette område. Odense kommune har gennem mange år foretaget en nøje registrering af disse sager med henblik på at kunne følge udviklingen og sætte ind med relevante tiltag. Odense kommunes registreringer dannede sammen med registreringerne vedrørende de sager, der behandles i det fynske samråd for unge kriminelle, baggrund for udarbejdelse af en redegørelse i 2003 om udviklingen i kriminaliteten hos fynske børn og unge. Denne redegørelse omfatter alle fynske børn og unge i alderen 0-18 år, der registreres for kriminalitet, og omfatter gennemsnitligt ca. 400 børn og unge årligt. Redegørelsens tal er i nærværende beskrivelse suppleret med de senere registreringer frem til 2005.

Redegørelsen viser:

Alder:

57% af de registrerede var under 15 år

43% af de registrerede var 15-17 år

Køn:

25-30% af registreringerne vedrørte piger

70-75% af registreringerne vedrørte drenge

Kulturel baggrund:

I 60-65% af tilfældene havde barnet/den unge dansk baggrund

I 35-40% af tilfældene havde barnet/den unge anden etnisk baggrund

Gentagelse:

I 71% af tilfældene var der tale om førstegangskriminalitet

I 14% af tilfældene var der tale om andengangskriminalitet

I 15% af tilfældene var der tale om kriminalitet flere end 2 gange

Alene/sammen med andre:

I 37% af tilfældene var kriminaliteten begået alene

I 63% af tilfældene var kriminaliteten begået sammen med andre

Kriminalitetens grovhed:

I 35% af tilfældene var der tale om grov kriminalitet. (Indbrud, tyveri, røveri, groft hærværk, vold m.v.)

I 65% af tilfældene var der tale om mindre grov kriminalitet. (butikstyveri, brugstyveri og hærværk)

Socialforvaltningens kendskab til barnet/den unge:

I 37% af tilfældene var barnet/ den unge kendt i socialforvaltningen

I 63% af tilfældene var barnet/den unge ikke kendt i socialforvaltningen

Støttebehov:

I forbindelse med politiets underretning foretager Odense kommune forebyggende hjemmebesøg hos barnets/den unges familie

De vurderinger, der foretages ved disse besøg viser, at der i :

45% af tilfældene er et særligt støttebehov hos barnet/den unge

55% af tilfældene kan problemerne klares af familien selv og de almene tilbud i kommunen

Sammenfattende viser de fynske tal:

At over halvdelen af de børn og unge, hvor der underrettes til kommunen om begået kriminalitet, er børn under den kriminelle lavalder, og at det i over 70% af tilfældene drejer sig om førstegangskriminalitet og i 65% af tilfældene om mindre alvorlig kriminalitet, samt at barnet/den unge i 63% af tilfældene var ukendt i socialforvaltningen. Med baggrund heri, kan det konstateres, at en sænkelse af den kriminelle lavalder for at ramme en meget lille gruppe alvorligt kriminelt aktive børn under 15 år, vil betyde kriminalisering af en stor gruppe børn, der kun begår ubetydelig førstegangskriminalitet

At i ca. 37% af tilfældene var barnet/den unge i forvejen kendt i det sociale system, samt at der i ca. 45% af tilfældene vurderedes at være behov for særlig støtte til barnet/den unge

At børn og unge af anden etnisk herkomst var overrepræsenterede i forhold til deres andel af aldersgruppen

Belyst ved andre undersøgelser

Mange forskellige undersøgelser viser, at børn og unge, der begår alvorlig og/eller gentagen kriminalitet er overrepræsenterede med hensyn til at have været udsat for alvorlig omsorgssvigt eller overgreb som følge af belastende opvækstfaktorer i hjemmet, herunder:

Forældres samlivsproblemer

Vold i hjemmet

Fysisk og psykisk sygdom hos forældre/i hjemmet

Misbrugsproblemer i hjemmet

Traumatiserede flygtningeforældre

Kriminalitet hos de voksne

Lavt uddannelsesniveau

Ringe tilknytning til arbejdsmarkedet

Dårlig økonomi m.m.

For de unges eget vedkommende foreligger der dokumentation for:

At de unge, der anbringes i sikrede afdelinger er voldsomt overrepræsenterede med hensyn til psykiatriske problemstillinger, og at 5% af de unge 2 år efter anbringelsen i sikret afdeling har fået dom til psykiatrisk behandling

At flertallet af de unge, der anbringes i sikret afdeling har problemer med misbrug

At ca. 80% af de unge, der anbringes i sikret afdeling tidligere har modtaget hjælpeforanstaltninger efter servicelovens bestemmelser, og at ca. halvdelen tidligere har været anbragt udenfor hjemmet

At ca. 2/3 af de unge, der anbringes i sikret afdeling er af anden etnisk herkomst, og heraf har ca. 50% flygtningebaggrund, ofte med svære

problemer i form af sekundær traumatisering og for nogle vedkommende også primær traumatisering

At flertallet, der anbringes i sikret afdeling har haft en problematisk og mangelfuld skolegang og har ringe skolekondskaber

At der modtages unge i varetægtssurrogat på sikrede afdelinger, der ved nærmere udredning viser sig at være så mentalt retarderede, at de falder udenfor straffelovens bestemmelser på grund af uegnet til straf

5 Samfundets reaktioner overfor børn og unge, der begår kriminalitet

Når et barn eller en ung pågribes for kriminalitet, skal politiet underrette de sociale myndigheder i kommunen, som skal yde bistand til barnet/den unge under afhøring(erne).

Er der tale om **mindre alvorlig kriminalitet**, skal kommunen, såfremt barnet/den unge ikke i forvejen modtager bistand efter den sociale lovgivning, vurdere om barnet/den unge har behov for særlig støtte eller bistand. Sådan vurdering foretages ofte i forbindelse med aflæggelse af besøg i barnets/den unges hjem, som opfølgning på politiets underretning. Er barnet/den unge kendt i forvejen, bør kommunen foretage en vurdering af, om den bistand barnet/den unge har fået er hensigtsmæssig og tilstrækkelig.

Er barnet/den unge under 15 år overtager de sociale myndigheder alene ansvaret for den videre indsats overfor barnet og dets familie, og skal herefter iværksætte den fornødne støtte efter servicelovens regler.

Er barnet/den unge over 15 år, har de sociale myndigheder også ansvar for, at der iværksættes den fornødne støtte, men dette ansvar skal koordineres med anklagemyndighedens beslutninger om, hvilke strafretlige sanktioner, den unges kriminelle handling skal have. Til brug herfor indhenter anklagemyndigheden oplysninger om den unges personlige forhold hos de sociale myndigheder.

Sagen kan måske afgøres med en bødestraf, eller et tiltalefrafald uden vilkår eller et tiltalefrafald på vilkår af, at den unge ikke begår strafbare handlinger i en nærmere bestemt periode samt underkaster sig tilsyn af og retter sig efter de sociale myndigheders beslutninger.

Der kan også være tale om tiltalefrafald på vilkår af indgåelse af en ungdomskontrakt, der er en aftale mellem de sociale myndigheder, anklagemyndigheden og den unge og dennes forældre, hvor den unge forpligter sig til at deltage i nærmere konkret beskrevne aktiviteter

som f.eks. skole, uddannelse, arbejde, fritidsaktiviteter eller opfylde andre krav til f. eks. bopæl eller at indgå i misbrugsbehandling og lignende. En ungdomskontrakt gøres altid betinget af, at den unge ikke begår strafbare handlinger i en prøvetid på typisk 1 år.

Endelig kan der være tale om, at den unge får en betinget dom på vilkår som nævnt ved tiltalefrafald m.v.

De sociale myndigheder fører tilsyn med om de sociale vilkår overholdes, og har pligt til at underrette politiet om vilkårsovertrædelser. Politiet fører tilsyn med øvrige vilkår.

Er der tale om **voldskriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet**, er de sociale myndigheder forpligtet til at udarbejde en handleplan for en indsats, der kan modvirke yderligere kriminalitet og yde den nødvendige støtte til barnet/den unge, jfr. servicelovens § 140 stk. 3. Af hensyn til en hurtigt reaktion på barnets/den unges adfærd er de sociale myndigheder forpligtet til at udarbejde en foreløbig handleplan senest 7 dage efter, at de har modtaget dokumentation fra politiet om den begåede kriminalitet, jfr. servicelovens § 140 stk. 4.

Såfremt barnet den unge er under 15 år overtager de sociale myndigheder ansvaret for den videre indsats i forhold til barnet/den unge og iværksætter de fornødne tiltag i overensstemmelse med de lagte handleplaner. Er barnet/den unge over 15 år, kan anklagemyndigheden begære den unge varetægtsfængslet, såfremt betingelserne herfor er til stede (begrundet frygt for ny kriminalitet eller af hensyn til politiets efterforskning). Den unge vil da som udgangspunkt blive varetægtsfængslet i surrogat i en sikret social institution, idet Danmark ved sin tiltrædelse af FNs Børnekonvention har forpligtet sig til, at børn og unge ikke må fængsles sammen med voksne, og at fængsling ikke må udstrækkes længere end højst nødvendigt.

Anklagemyndigheden vil også i disse tilfælde anmode

de sociale myndigheder om oplysninger om den unges personlige forhold og deres vurdering af hvilken fremtidig indsats, der findes formålstjenlig, ligesom der kan blive tale om, at Kriminalforsorgen i Frihed udarbejder en personundersøgelse i henhold til retsplejelovens § 808. Kommunen er forpligtet til at koordinere handleplanerne med kriminalforsorgen, og såfremt dom til ungdomssanktion er på tale, skal kommunen indgive indstilling til retten om den unges egnethed hertil.

Retten kan beslutte frihedsstraf, der kan gøres betinget på vilkår af, at den unge underkaster sig vilkår som nævnt ovenfor ved tiltalefrafald evt. suppleret med samfundstjeneste.

Retten kan også beslutte at idømme ubetinget frihedsstraf, eller en kombination af ubetinget frihedsstraf og betinget frihedsstraf, idet den betingede del af straffen ofte vil svare til den tid, den unge har siddet fængslet i varetægt. Ubetingede frihedsstraffe overfor unge lovovertrædere skal som udgangspunkt afsones i alternativ afsoning i kriminalforsorgens åbne anstalter eller i egnede sociale institutioner eller opholdssteder.

Som alternativ til ubetingede frihedsstraffe kan retten beslutte at dømme den unge til ungdomssanktion, der er en dom til et 3-faset, struktureret socialpædagogisk behandlingsforløb af 2 års varighed, der indledes med et kortere ophold i sikret afdeling af typisk 2 måneders varighed, efterfulgt af 12 måneders ophold på en åben socialpædagogisk døgninstitution eller opholdssted, og afsluttes med et 10 måneders udslusningsforløb i ambulanseregion. Ungdomssanktionen kan anvendes overfor unge i alderen 15-17 år i sager, hvor retten ellers ville idømme den unge en ubetinget fængselsstraf af mellem 30 dage og 1 års varighed. Den unge skal findes egnet og motiveret til at gennemføre et sådant forløb, hvilket de sociale myndigheder skal foretage en vurdering af og afgive indstilling til retten om. Retten er dog ikke bundet af kommunens indstilling, men beslutter suverænt hvilken sanktion, den idømmer.

Endelig kan retten overfor unge, der er mentalt retarderede eller lider af alvorlig psykisk sygdom, og som følge heraf ikke findes egnet til straf, afsige behandlingsdom til tilsyn og/eller behandling i egnet behandlingsinstitution.

De sociale myndigheder i kommunen kan iværksætte hjælp inden for følgende typer af tilbud:

1. Konsulentbistand med hensyn til barnets eller den unges forhold. Kommunalbestyrelsen kan herunder bestemme, at barnet eller den unge skal søge dagtilbud, ungdomsklub, uddannelsessted eller lignende

2. Praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet

3. Familiebehandling eller behandling af barnets eller den unges problemer

4. Døgnophold, jf. § 55, for både forældremyndighedsindehaveren, barnet eller den unge og andre medlemmer af familien i en plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution, jf. § 66, nr. 1, 4 og 5, eller i et botilbud, jf. § 107 eller § 144

5. Aflastningsordning, jf. § 55, i en netværksplejefamilie, i en plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution, jf. § 66, nr. 1, 2, 4 og 5

6. Udpegning af en personlig rådgiver for barnet eller den unge

7. Udpegning af en fast kontaktperson for barnet eller den unge og for hele familien

8. Anbringelse af barnet eller den unge udenfor hjemmet på et anbringelsessted, jf. § 66

9. Formidling af praktiktilbud hos en offentlig eller privat arbejdsgiver for den unge og i den forbindelse udbetaling af godtgørelse til den unge

10. Anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte

Den kommunale sociale indsats overfor udsatte børn og unge har været genstand for mange undersøgelser og evalueringer gennem de senere år. Nogle af undersøgelserne har specifikt omfattet gennemgang af sagsakter i sager vedrørende kriminelle børn og unge. Selvom der kan være store forskelle mellem de enkelte kommuner, viser disse undersøgelser:

At selvom de kriminelt mest belastede unge gennem deres opvækst har hørt til gruppen af de mest udsatte børn, har de sociale indsatser som oftest været sendrægtige, mangelfulde og utilstrækkelige – i nogle tilfælde helt fraværende

At de sociale sagsakter ofte er mangelfulde med hensyn til undersøgelser og handleplaner, og at sidstnævnte ofte er af meget svingende kvalitet, samt at de bærer præg af mange sagsbehandlerskift og deraf manglende kontinuitet i kontakten til den unge og familien, i samarbejdet med relevante parter og i beslutninger og opfølgning

At forvaltningerne har store vanskeligheder med at etablere et ordentligt samarbejde mellem forvaltningen, familien og den unge, og at den unge selv ikke bliver inddraget i den udstrækning lovgivningen stiller krav om

At opfølgning og udslusning efter ophold i sikrede afdelinger eller efter afsoning er yderst mangelfuld, og at overgangen til voksenregi, når den unge fylder 18 år er problematisk, idet muligheden for at videreføre støtten efter børnereglerne ikke udnyttes i ret vid omfang, således at den unge overlades til en selvstændig tilværelse, som den unge ikke har mulighed for at klare

Dertil kommer, at de sikrede afdelinger og kriminalforsorgen ofte oplever, at økonomiske hensyn indgår med en uforholdsmæssig stor vægt i kommunernes vurderinger og valg af indsats.

6 Danskernes syn på straf

Professor Flemming Balvig har på oplæg fra Advokatrådet i 2006 stået for en undersøgelse af befolkningens retsfølelse og syn på straf. Selv med forbehold for undersøgelsens metodiske usikkerheder kan følgende udledes:

At befolkningen generelt har ringe kendskab til hvordan der rent faktisk straffes i Danmark

At befolkningen tror, at der straffes mildere end det sker i praksis

At befolkningen generelt synes, at der bør straffes hårdere end de tror der straffes

At jo større kendskab, der er til den konkrete sag, herunder kendskab til den faktisk begåede kriminalitet og omstændighederne herved, samt kendskab til gerningsmandens personlige forhold, jo mere nuancerede holdninger er der til straffen og strafniveauet

Advokatrådet har med baggrund i rapporten overfor justitsministeren anbefalet:

Øget anvendelse af konfliktråd – obligatorisk for gerningsmanden, frivilligt for offeret

Udvidet brug af samfundstjeneste

Udvidet brug af behandling

Ophør med brug af korte ubetingede fængselsstraffe på 3 måneder og derunder

Større hensyn til gerningsmandens personlige forhold

Udarbejdelse af personundersøgelser i alle sager

Mere information til befolkningen

Befolkningens synspunkter skal styrkes (lægger dommerinstitutionen)

Gennemførelse af yderligere undersøgelser af befolkningens synspunkter på straf

Anbefalingerne lægger således op til en større hensyntagen til offersynspunktet, samt sætter et øget fokus på rehabiliteringsindsatser i strafafviklingen i form af en mere behandlingsorienteret tilgang hertil, baseret på bedre kendskab til og udredninger af gerningsmandens individuelle forhold og problemstillinger.

7 Hvad ved vi om virkningen af indsatser overfor ungdomskriminalitet

Der findes ganske megen, især udenlandsk, forskning på dette område, men også flere danske studier og evalueringer bidrager til viden på dette felt. Der er de seneste år udgivet flere forskningsoversigter, der sammenfatter denne viden. Af de vigtigste resultater kan nævnes:

Primær forebyggelse:

Eksistens af samfundsreaktion i form af straf har en generalpræventiv virkning som signal til andre unge om at normbrydende adfærd er uacceptabelt. Skærper af straffe kan ikke påvises at have nævneværdig effekt

Tidlig indsats, der sigter på at støtte socialt svage og udsatte børn og familier har en kriminalitetsforebyggende effekt

Indsatser i form af intensiv og langvarig kontakt med sundhedsplejerske, rådgivning og træning af forældre samt målrettet støtte og indsats i skolen i form af hjælp til normindlæring, selvkontrol, problemløsning og kommunikation samt inddragelse i fællesskabet er de mest virkningsfulde

SSP. SSP er et kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem skole- og fritidsforvaltningen, socialforvaltningen og politiet. Samarbejdet omfatter såvel generelle indsatser i form af kriminalpræventiv undervisning i skolerne om f.eks. narkotika, vold, graffiti, mobning m.v., som mere specifikke indsatser overfor bestemte grupper af børn og unge i form af mere målrettede aktiviteter og indsatser på gadeplan, i klubber og lignende. På individ-

niveau kan SSP- samarbejdet understøtte sagsbehandlerens håndtering og beslutninger i den konkrete sag

Sekundær forebyggelse:

Indsatser overfor børn og unge, der har begået alvorlig og/eller gentagen kriminalitet

Rådgivning vedrørende familieforhold eller individuelle forhold har ringe effekt

Afskrækkelsesprogrammer som f. eks. Scared Straight, Camp Boots, Chock Probations og lignende har ingen, men snarere negativ effekt

Straffe og langvarig indespærring uden behandlingstiltag har ingen eller negativ effekt

Behandling, der bygger på konkret adfærds- og færdighedstræning, der styrker selvværd og selvrespekt og understøtter integration i uddannelse og arbejde har positiv effekt. Indsatser i form af skole, arbejdstrening, social træning m.v. er egnede elementer heri

Effekten øges, når behandlingen er intensiv og tager udgangspunkt i den unges individuelle kriminalitetsfremmende forhold, samt tilpasses den enkelte unges evner og forudsætninger

Der er ikke dokumentation for, at behandling i lukket regi er uden effekt, men der er dokumentation for, at behandling i frihed virker bedre

8 De sikrede døgningstitutioner

Lovgrundlag og anbringelseskriterier

Kommunerne skal efter servicelovens § 67 stk. 3. sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på sikrede døgningstitutioner. Kommunerne kan opfylde deres forsyningsforpligtelse ved samarbejde med regionerne. Regionerne skal efter aftale med kommunerne etablere sikrede døgningstitutioner jfr. Servicelovens § 5 stk.1 nr. 4.

Ved strukturreformens ikrafttræden varetages driften af de sikrede døgningstitutioner jfr. de indgåede rammeaftaler af 4 af regionerne og Københavns kommune. De sikrede pladser er i princippet landsdækkende, hvorfor det påhviler regionerne at koordinere kapacitet og sammensætning af disse tilbud.

De sikrede afdelingers opgaver og målgrupper er reguleret i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 1613 af 12. december 2006 om magtanvendelse overfor børn og unge, der er anbragt udenfor hjemmet.

Ifølge gældende bekendtgørelse § 5 forstås ved en sikret afdeling, en afdeling, hvor det er tilladt at have yderdøre og vinduer konstant aflåst. Sikrede afdelinger skal godkendes af Socialministeriet. I godkendelsen angives antallet af pladser og aldersgrupper samt karakteristika hos de børn og unge stedet er fundet egnet til at modtage.

Tre af de sikrede afdelinger har status af særligt sikrede afdelinger. På disse afdelinger modtages unge, der opfylder betingelserne for ophold i en sikret afdeling, men som ved en forudgående særlig voldelig eller psykisk afvigende adfærd har gjort ophold eller fortsat ophold på en sikret afdeling uforsvarlig. En af disse afdelinger er målrettet unge med psykiatriske problemer. Særlig sikrede afdelinger skal ligesom almindelig sikrede afdelinger godkendes af Socialministeriet.

En kommune kan anbringe børn og unge i alderen 12 til 18 år på en sikret afdeling, når anbringelsesgrundlaget opfylder et af følgende kriterier:

1. Når det er absolut påkrævet for at afværge, at

den unge skader sig selv eller andre, og faren herfor ikke på forsvarlig måde har kunnet afværges ved andre mere lempelige forholdsregler. – også kaldet **farlighedskriteriet**

2. Når det i en indledende iagttagelsesperiode er absolut påkrævet for at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling. – også kaldet **pædagogisk observationskriteriet**

3. Når det på baggrund af den indledende pædagogiske observation jfr. ovenfor fastslås, at det er absolut påkrævet, at der iværksættes et længerevarende behandlingsforløb på en sikret afdeling. – også kaldet **behandlingskriteriet**

4. Når opholdet træder i stedet for varetægtsfængsling jfr. retsplejelovens § 765. også kaldet **varetægtsurrogat**

5. Når opholdet er led i afsoning og betingelserne i 1,2 eller 3 samtidig er opfyldt

6. Når opholdet er led i en idømt foranstaltning jfr. straffelovens § 74a

7. Når der er tale om udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark. – iværksættes af politiet efter udlændingeloven. Ved ophold ud over 3 dage skal foreligge retslig beslutning

Som det fremgår, forudsætter kriterierne 4-6 retlige beslutninger i forbindelse med begået kriminalitet, hvorfor der altid i disse tilfælde vil være tale om unge over den kriminelle lavalder.

Det er således anbringelser i henhold til kriterierne 1-3, hvor der er hjemmel til at anbringe ned til 12-årsalderen, og hvor der i øvrigt i helt særlige tilfælde er hjemmel i bekendtgørelsen til at dispensere fra 12-årsgrænsen.

Som det ses er anbringelsesgrundlaget ved de første 3 kriterier en forvaltningsbeslutning, der indebærer alvorlige indskrænkninger i barnets/den unges frihed på linie med andre administrative frihedsberøvelser, hvilket

rejses særlige problemstillinger i forhold til den unges retssikkerhed, medens det ved de sidste 4 kriterier er en retlig beslutning overfor unge over 15 år, der har begået kriminelle handlinger, hvor de samme hensyn derfor ikke gør sig gældende med samme vægt.

Kommunens afgørelser om anbringelser i sikret afdeling efter de første 3 kriterier samt afgørelser om forlængelse, overførsel eller tilbageførsel til sikret afdeling i ungdomssanktionens 2. fase skal tiltrædes af driftsherren for den sikrede afdeling. Regionerne har som driftsherrer derfor et særligt ansvar i den anledning i forhold til at være garant for de unges retssikkerhed.

Det samme gør sig gældende med hensyn til administrationen af de tidsgrænser for varighed af ophold i sikrede afdelinger og for administrationen af de dispensationsmuligheder, der er fastsat i bekendtgørelsen.

Magtanvendelse

De sikrede institutioner/afdelinger er som nævnt sociale døgninstitutioner, der drives i henhold til servicelovens regler og varetager særlige opgaver på grundlag af godkendelse af Socialministeriet.

De sikrede institutioner/afdelinger har derfor som udgangspunkt de samme overordnede retningslinier vedrørende beføjelser og begrænsninger til at anvende fysisk magt overfor børnene og de unge, som andre døgninstitutioner.

Fysisk magtanvendelse i form af, at barnet eller den unge fastholdes eller føres til et andet sted, er tilladt, hvis barnet/den unge udviser en sådan adfærd, at ophold i fællesskabet er uforsvarlig, eller barnet/den unge derved forhindres i at skade sig selv eller andre. Anden magtanvendelse, som akut kan være nødvendig, er omfattet af straffelovens regler om nødværge. De sikrede institutioner/afdelinger har dog herudover mulighed for at kunne få tilladelse til at aflåse værelserne om natten, samt til at foretage isolation af den unge i særlige isolationsrum i op til 2 timer, når der er overhængende fare for, at den unge skader sig selv eller andre. I særlig sikrede afdelinger kan sådan isolation udstrækkes i op til 4 timer.

Derudover er de sikrede institutioner/afdelinger underlagt politiets beslutninger om besøgs-, brev- og telefonkontrol overfor de unge, der er anbragt i surrogat for varetægtsfængsling, og for så vidt angår unge, der har ophold i medfør af dom til ungdomssanktion, er de

underlagt reglerne i Justitsministeriets "Bekendtgørelse om udgangstilladelse m.v. til personer, der er anbragt i hospital eller institution i henhold til strafferetlig afgørelse eller i medfør af farlighedsdekret."

De sikrede afdelinger skal således varetage social-pædagogiske opgaver i en kontekst, hvor rammer og regler ikke alene er defineret i relation hertil, men i vid udstrækning også er defineret af et sanktionssystem. Det er således et grundvilkår for opgavevaretagelsen i de sikrede institutioner/afdelinger, løbende at skulle forholde sig til og agere i et felt med paradokser og dilemmaer, hvor der skal findes en rimelig balance mellem hensynet til behandlingen af den unge og hensynet til sanktionssystemets krav om fastholdelse og sikring af den unges tilstedeværelse og overholdelse af de besluttede restriktioner i den unges kontakt med omverdenen.

De sikrede institutioner i Danmark

Der er 7 sikrede døgninstitutioner for kriminelle unge i Danmark med tilsammen 116 pladser, der drives af 4 regioner og Københavns kommune. Kapaciteten er siden 1996, hvor der var 42 pladser, udvidet med 74 pladser til de nuværende 116 pladser. Samtidig er udnyttelsen af pladserne steget fra en gennemsnitlig belægning på 65% til stort set fuld belægning.

Flere af institutionerne råder over både sikrede afdelinger og almindelige åbne afdelinger målrettet samme gruppe unge. De sikrede døgninstitutioner beskrives kort nedenfor.

Københavns kommune

Sønderbro, beliggende på Amager med i alt 16 sikrede pladser samt 17 almindelige åbne pladser, heraf 9 akutpladser tilknyttet.

Region Hovedstaden

Sølager, beliggende i Hundested med 26 sikrede pladser, heraf 5 særlig sikrede pladser.

Region Sjælland

Bakkegården, beliggende i Nykøbing Sjælland med 19 sikrede pladser samt 4 almindelige åbne pladser tilknyttet.

Stevnsfortet, beliggende ved Rødvig med 10 sikrede pladser.

Region Syddanmark

Egely, beliggende i Nr. Aaby, med 20 sikrede pladser,

heraf 5 særlig sikrede pladser samt 19 almindelige åbne pladser tilknyttet.

Region Midtjylland.

Grenen, beliggende i Grenå og Dalstrup med 15 sikrede pladser, heraf 10 særlig sikrede pladser og 18 åbne pladser tilknyttet.

Koglen, beliggende i Stakroge med 10 sikrede pladser.

Næsten alle de sikrede døgninstitutioner har interne skoletilbud samt forskellige beskæftigelses- og aktivitetstilbud. Institutionerne har i forskelligt omfang selv ansat eller mulighed for at trække på psykologer eller anden ekspertise som f.eks. psykiatrisk konsulent eller misbrugskonsulent m.v.

Anvendelsen af de sikrede pladser i 2006

Anvendelsen af de sikrede pladser registreres i et fælles register. Der er en vis usikkerhed forbundet med registreringerne, idet systemet ikke er blevet helt opdateret i forhold til de mange nye ændringer på området. Samlet giver registreringerne dog et realistisk billede af anvendelsen af pladserne.

I 2006 er der registreret i alt 898 indskrivninger. Tallet er ikke udtryk for, hvor mange forskellige unge, der har haft ophold i en sikret afdeling, idet samme unge kan figurere med flere indskrivninger, hvis der er sket overførsel mellem afdelinger eller tilbageførsel i ungdomssanktion m.v.

Den samlede belægning har været på 98%, hvilket er en høj udnyttelsesgrad i betragtning af, at indskrivning i denne type pladser stort set altid sker med meget kort varsel/akut.

Pladserne er anvendt til:

12 indskrivninger på farlighedskriteriet og har anvendt, hvad der svarer til 1,3% af kapaciteten

39 indskrivninger i pædagogisk observation og har anvendt, hvad der svarer til 4,3% af kapaciteten

26 indskrivninger til længerevarende behandling eller afsoning og har anvendt, hvad der svarer til 2,9% af kapaciteten

638 indskrivninger i varetægtssurrogat og har anvendt, hvad der svarer til 71% af kapaciteten

103 indskrivninger i ungdomssanktionens 1. fase og har anvendt, hvad der svarer til 11,5% af kapaciteten

74 indskrivninger vedr. tilbageførsel i ungdomssanktion og anvendt, hvad der svarer til 8,2 % af kapaciteten

Som det ses anvendtes 90,7% af kapaciteten i 2006 til varetægtssurrogat og ungdomssanktioner, hvilket er i overensstemmelse med de prioriteringer, der er aftalt med Socialministeriet. Det skal derudover bemærkes, at det ved indførelsen af ungdomssanktionen forudsattes, at der årligt ville medgå ca. 6 årspladser i sikrede afdelinger til dette formål, idet der forventedes at blive idømt ca. 36 ungdomssanktioner årligt. Faktum er, at der nu årligt idømmes ca. 100 ungdomssanktioner, og at der anvendes, hvad der svarer til ca. 19 årspladser i sikrede afdelinger.

Det fremgår endvidere af statistikken, at:

27 af de indskrevne unge har været under 15 år

Der har været 17 rømninger

At 165 anmodninger om indskrivning er afvist på grund af manglende plads, heraf 99 i Københavns- og Nordsjællandsområdet (Sønderbro og Sølager)

At 140 unge har siddet i fængsel eller arresthus i venteposition til en ledig plads i sikret afdeling, heraf 95 i Københavnsområdet og Nordsjælland

At 14 unge er overført til fængsel eller arresthus i forbindelse med trusler, vold eller rømning fra en sikret afdeling

Derudover ved vi fra undersøgelser i forbindelse med projekt Fokus, at:

3 ud af 4 unge anbringes kun 1 gang i sikret afdeling

Hver 4. ung opholder sig mere end 3 måneder i sikret afdeling

Længden af ophold varierer fra få dage til mange måneder

Tendensen er stigende opholdslængde, hvilket især skyldes stigende anvendelse til ungdomssanktioner, stigende efterforskningstid hos politiet og dermed længere varetægtsfængslinger samt stigende tendens

til at den unge efter domsafsigelse får forlængelse af opholdet til straffuldbyrkelse kan finde sted eller egnet opholdssted er fundet.

Af Kriminalforsorgens registreringer over indsatte under 18 år i varetægtsfængsling fremgår, at der i 2006 har været 246 unge under 18 år varetægtsfængslet i Kriminalforsorgens regi, hvoraf de 225 kun har haft ophold i få dage – gennemsnitlig 5,9 døgn, medens 7 unge har haft ophold i mere end en måned og 14 unge i mere end to måneder.

Sammenfattende kan om kapaciteten og udnyttelsen heraf konstateres:

Der er en meget høj udnyttelse af kapaciteten på de sikrede afdelinger, især set i det perspektiv, at afdelingerne udgør et akutberedskab og skal kunne modtage unge i umiddelbar forlængelse af en kendelse om varetægtsfængsling eller dom til ungdomssanktion

Når kapaciteten på de sikrede afdelinger er fuldt optaget, anvender politiet kriminalforsorgens fængsler og arresthuse, som oftest kun i få dage, til der bliver en plads ledig. Dette er principielt i strid med Danmarks forpligtelser ifølge børnekonventionen, såfremt de unge ikke kan holdes adskilte fra voksne. En udbygning af kapaciteten af sikrede pladser, så dette ikke vil være nødvendigt, vil være uforholdsmæssig kostbart og alligevel ikke fuldt ud kunne løse problemet i spidsbelastningsperioder eller ved store politiaktioner

Med etableringen af de særligt sikrede afdelinger er antallet af unge, der ikke kan rummes i de sikrede afdelinger blevet væsentligt reduceret, men der er stadig en lille restgruppe (ca. 20 unge årligt) hvor de sikrede afdelingers rammer og handlemuligheder ikke er tilstrækkelige, og hvor denne gruppe unge derfor opholder sig i længere tid i varetægtsfængsling i kriminalforsorgens regi. Disse unge er karakteriseret ved, at de ikke på det givne tidspunkt og under de givne omstændigheder responderer positivt på den socialpædagogiske indsats overfor dem, men tværtimod påvirker indsatsen for de øvrige unge

i meget negativ retning. De magtmidler, der er nødvendige at have til rådighed for at rumme og fastholde denne gruppe unge vil kompromittere de sikrede afdelingers pædagogiske tilgang til de øvrige unge. Dette bør man tage konsekvensen af og oprette et lille antal særlige varetægtspladser til unge i Kriminalforsorgens regi til formålet

DANSKE
REGIONER

Dampfærgevej 22
Postboks 2593
2100 København Ø

T 35 29 81 00
F 35 29 83 00
E regioner@regioner.dk
www.regioner.dk

